

RUIDO

The Backway

D'Àfrica a Europa per la porta del darrera

Projecte d'Educació per la Justícia Global sobre la principal ruta migratòria de l'Àfrica

— Un projecte de RUIDO Photo amb Xavier Aldekoa

Montseny 43
08012 — Barcelona
T — 93 463 67 76
M — contact@ruidophoto.com

www.ruidophoto.com

1— Introducció del projecte

El fenomen de la migració des de l'Àfrica Subsahariana cap a Europa s'acostuma a tractar com una qüestió de moviment. I ho és, en part. Només l'any 2017 van arribar a Europa més de 150.000 persones des de territori africà. En els darrers 17 anys, més de 33.000 persones han mort ofegades al mar en el seu intent de trepitjar territori europeu i un número similar podria haver desaparegut a l'hora de travessar el desert del Sàhara. No hi ha xifres oficials ni ningú que busqui els cadàvers entre la sorra.

Però la migració africana no són xifres, rutes o morts. Són persones. És la desesperació d'un jove que no troba feina, la incertesa i el neguit dels familiars que es queden a casa. És l'esperança que l'ésser estimat torni algun dia i l'acceptació de l'avi que mai més tornarà a veure el seu nét.

A The Backway, viatgem als diferents espais que conformen la ruta migratòria més important de l'Àfrica -en països d'origen, trànsit i destí-, per aproximar-nos a les persones que protagonitzen aquest fenomen clau del segle XXI. Perquè ens toca escollir: ser tanca o pont. I en temps on els murs són cada vegada més alts, ha arribat el moment de construir ponts més amples.

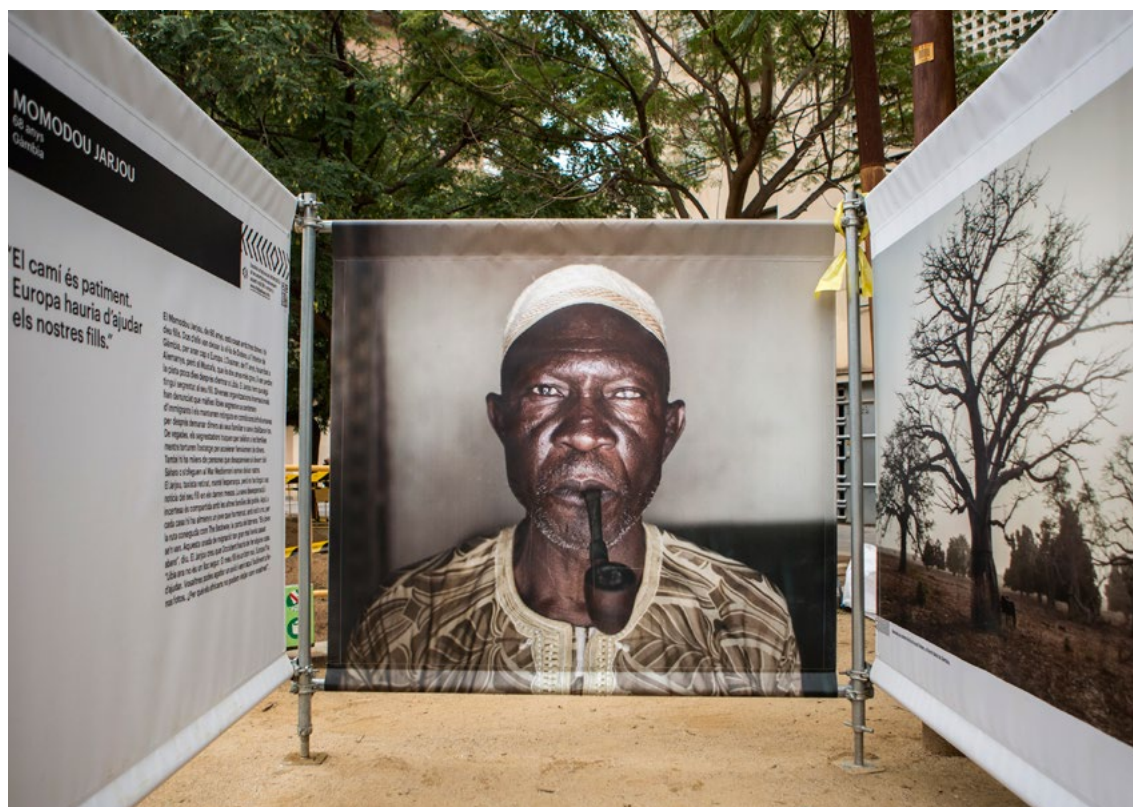
2—

L'estratègia de RUIDO Photo en Educació per la Justícia Global

Des de la seva constitució, RUIDO Photo neix com una organització dedicada a la imatge documental amb perspectiva de Drets Humans. Considerem una tasca essencial no només la creació de material periodístic, fotogràfic i documental sobre problemàtiques socials, sinó també la creació de campanyes de sensibilització i educació sobre la justícia global que aconseguixin tenir un impacte real en la població.

Les campanyes i activitats de sensibilització de RUIDO Photo es caracteritzen per aprofitar al màxim la capacitat de la imatge per generar impacte i empatia; i procuren interpel·lar especialment a un públic que normalment no accedeix a aquest tipus de continguts i que sovint és susceptible als prejudicis i als discursos discriminatoris que imperen a la societat i en alguns mitjans de comunicació. Això s'aconsegueix apostant per un discurs planer i directe però amb diferents nivells d'informació complexa, intervencions a l'espai públic per sobre d'espais tancats o restringits, organització de tallers educatius per públic específic, i la promoció de la participació del públic general mitjançant xerrades, les xarxes socials i les noves tecnologies.

En els més de 14 anys d'existència com a ONGD, RUIDO Photo ha comptat amb el suport econòmic d'institucions públiques com la Diputació de Barcelona, l'Ajuntament de Barcelona, la Generalitat de Catalunya, el Fons Català de Cooperació pel Desenvolupament, l'Agència Espanyola de Cooperació pel Desenvolupament (AECID) o la Unió Europea; així com d'institucions privades, entre les quals destaquen Open Society Foundation, Ford Foundation, Banc de Sabadell, i La Caixa. A més, RUIDO Photo treballa estretament en aliança amb altres organitzacions no governamentals dedicades a fomentar la justícia global, com Lafede.cat, Metges Sense Fronteres, Assembla de Cooperació per la Pau o SOS Racisme.

3— Les activitats del projecte

El projecte consta d'una campanya d'activitats de sensibilització, informació i educació a diferents espais de Catalunya dedicades a fomentar la reflexió i comprensió de la situació actual dels migrants i refugiats a la ruta africana cap a Europa i dels seus drets a casa nostra. Les activitats parteixen de treballs artístics i documentals produïts per RUIDO Photo (fotografia, infografia, text periodístic i vídeo de realitat virtual 360°) que mostren la situació, les problemàtiques i les vivències personals dels migrants i refugiats a l'Àfrica. Les principals activitats del projecte són:

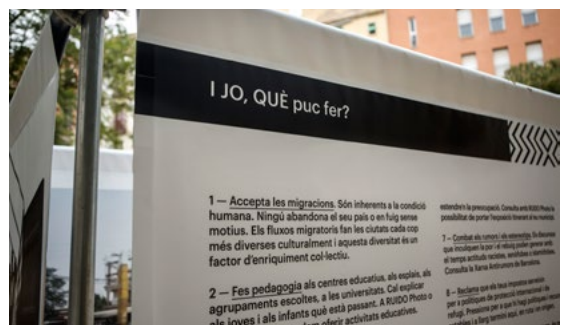
- Producció d'exposicions itinerants per l'espai públic i xerrades als municipis.
- Realització de tallers educatius a instituts i amb col·lectius de joves migrants.
- Campanya de comunicació a xarxes socials i mitjans de comunicació.

4— Exposició fotogràfica

4.1. Instal·lació i continguts

- Instal·lació formada per diversos cubs de 2x2 metres amb fotografies, text, infografies i enllaços a vídeos de realitat virtual que mostren com és la ruta africana que va de l'Àfrica Occidental, travessa Mali, Níger, i arriba a Líbia i el Mar Mediterrani.
- L' exposició està pensada per exposar-se tan al carrer com en interiors, amb estructures visibles per captar l'atenció del vianant i fàcils de muntar i desmuntar.
- Contingut centrat en les persones que combina fotografies de qualitat amb històries personals dels migrants narrades en text i àudio pel periodista expert en Àfrica Xavier Aldekoa i pel periodista expert en migració Agus Morales.
- Infografies comparatives i didàctiques per entendre la complexitat del fenomen.
- Ús de noves tecnologies amb un aplicatiu mòbil on es troba tot el contingut de l'exposició i accés a vídeos de realitat augmentada (360º) per oferir una experiència immersiva.
- Secció de "Jo què puc fer" per interpel·lar a l'espectador a prendre partit i actuar d'acord amb el decàleg de possibles accions consensuat per Lafede.cat.

4.2. Ús de tecnologies immersives

— Aplicatiu mòbil

Mitjantçant un aplicatiu mòbil, pots escoltar l'història de diferents testimonis a través de la veu d'en Xavier Aldekoa. L'ús de l'àudio busca crear una empatia entre l'espectador i migrant a través de la seva història. L'aplicatiu també permet a l'espectador retornar al contingut de l'exposició un cop ha finalitzat la visita.

— Vídeo de realitat virtual 360°

Vídeo en 360° penjats al Youtube que permeten reviure alguns espais de la ruta migratòria a través de l'smartphone o les ulleres de realitat virtual. El vídeo 360° permet summergir a l'espectador dins l'escena i crear una experiència immersiva i participativa a partir del moviment, amb el qual l'usuari pot triar el punt d'atenció.

4.3 Mostra expositiva en diferents espais:

Prèvies versions de l'exposició s'han mostrat en espais públics, places de diferents municipis de Catalunya, centres culturals i centres cívics.

Muntatge a la Biblioteca d'Antoni Comas a l'Antic Escorxador de Mataró.

Instal·lació a la Sala Beckett en el marc de la mostra "Mar de miralls", on s'hi van afegir fotografies penjades a la paret.

Exposició "El fang d'Europa" als jardins del Palau Falguera de Sant Feliu del Llobregat.

Muntatge a gran escala a la façana del Teatre Lliure de Montjuïc per crear més impacte i captar l'atenció del vianant.

Les fotografies es van adaptar a les arcades del teatre i s'hi va afegir enllaços QR amb contingut adicional.

Instal·lació davant del Palau Sant Jordi on es va incloure il·luminació interior per a que es veiés durant la nit.

5— Mostra dels continguts

5.1. Origen i retorn: Àfrica Occidental

L'Abdoulaye ho va arriscar tot per arribar a Europa. Primer va intentar entrar per Melilla nedant, però el va trobar la policia fronterera marroquina i el va abandonar al mig del desert. Finalment, va creuar el Mediterrani com a conductor d'una pastera. Va viure a Múrcia i Saragossa i va treballar en desenes de feines diferents, fins que el 2005 va obtenir els papers. Però les condicions a Espanya no acabaven de millorar. El 2014, va decidir tornar a casa a través d'un programa de l'Organització Internacional per les Migracions (OIM). Un cop a Senegal, el seu país natal, va muntar una granja de pollastres, i també sensibilitza els més joves sobre el veritable periple que significa migrar: "Els explico que la vida a Europa no és fàcil, i menys ara, que no val la pena arriscar-ho tot".

5.2 Origen: Àfrica Central - Camp de refugiats a Diffa

El valor de l'Aïssa és una de les principals armes contra Boko Haram. El grup jihadista nigerià ha declarat la guerra als professors que fan classes als nens de la regió. Però l'Aïssa no pensa deixar d'ensenyar. És professora adjunta a l'escola del camp de refugiats de Garoum Wanzam (sud-est de Níger), un conjunt de carpes de lona blava on desenes de nens refugiats acudeixen cada dia a rebre la lliçó. L'Aïssa té 65 nens al seu càrrec. "Tinc por, clar. Fa unes setmanes, van cremar una escola al poble veí. Però no penso deixar-ho, el nostre treball és molt important aquí".

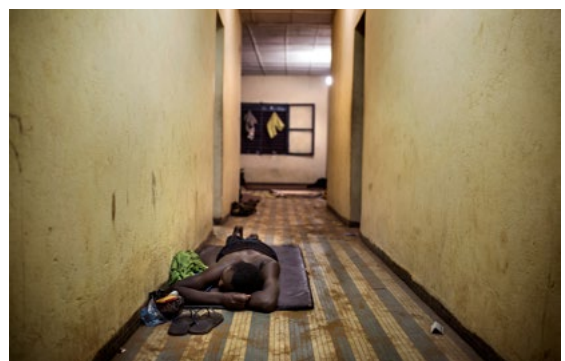
5.3. Trànstit: Bamako, l'estació dels migrants atrapats

Bamako, Mali, és la ciutat dels migrants. Als voltants de la principal estació d'autobusos de Sogoniko, s'arpleguen migrants de diversos països de l'Àfrica que per falta de diners no poden continuar el seu camí cap a Europa però tampoc poden tornar als seus països d'origen. La majoria s'hi queda durant mesos, esperant a poder estalviar o que la família els hi envii diners per poder continuar.

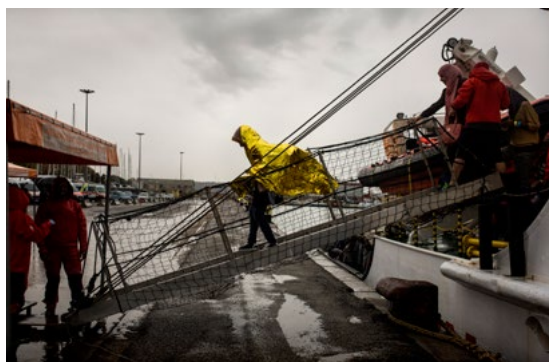
5.4. Trànstit: Níger, on els migrants es converteixen en esclaus

Níger ha destacat en la lluita contra la migració clandestina. És el primer país de la ruta migratòria africana en el que els migrants són perseguits. Des del 2016, es prohibeix el transport de persones no nacionals cap a la seva frontera nord a partir de l'acord amb la Unió Europea i la nova política d'externacionalització de fronteres. La mesura ha provocat l'obertura de noves rutes clandestines a través del Sàhara que són més llargues, més cares, i generen més patiment. Molts d'ells, són capturats i acaben en règim d'esclaus a Libia.

5.6. El Mar Mediterrani: l'últim pas per arribar a Europa

L'últim pas per arribar a Europa és creuar el Mar Mediterrani. Embarcacions en condicions insuficients per realitzar el viatge surten de les costes líbies i molts migrants moren en l'intent. La majoria han passat mesos segrestats en centres controlats per les màfies líbies i han patit abusos de tota mena. La campanya de criminalització per part de les autoritats europees ha provocat que a l'any 2018 només hi hagi un vaixell de rescat operatiu.

6 — Tallers educatius

Es realitzaren tallers per a joves d'entre 14 i 21 anys basats en una metodologia d'aprenentatge a través de la reflexió crítica de continguts documentals. Els tallers serveixen als joves com espais de reflexió, de debat i de formació sobre el fenomen migratori i la problemàtica que viuen les persones migrants i en cerca d'asil. Alhora, els taller ofereixen una vivència personal que permet els joves aproximar-se a una realitat llunyana i convertir-se en ciutadans conscients i responsables.

Tallers amb alumnes de l'Institut Miquel Tarradell del barri de Ciutat Vella de Barcelona.

Els tallers inclouen la discussió i reflexió dels continguts documentals en grup i experiències amb vídeo 360°.

Els joves reflexionen sobre la situació dels migrants, una experiència que molts d'ells han viscut de prop.

7 — Campanya de comunicació

- Campanya de comunicació i difusió per donar a conèixer el projecte i fer convocatòria de públic a partir de la xarxa de contactes de RUIDO Photo a xarxes socials i en mitjans.
- La campanya també serveix com a primer nivell de sensibilització en temes migratoris a través de la introducció de píndoles de contingut documental.
- Publicació dels continguts a La Vanguardia amb Xavier Aldekoa, amb alguns reportatges en la versió impresa i amb tot el contingut publicat en el canal digital [Universo Àfrica](#).
- Campanya a les xarxes socials a través dels canals propis de RUIDO Photo de Facebook, Twitter i Instagram (amb un total de 21.000 seguidors), en col·laboració amb les organitzacions i entitats que participen en el projecte.
- Anunci i difusió del projecte a través d'un butlletí informatiu trimestral i difusió prèvia de les activitats a través de notes de premsa als contactes en mitjans i entitats de RUIDO Photo.
- Participació i aparició directa dels autors i participants del projecte en mitjans de comunicació, amb la presència del mediàtic periodista i expert en Àfrica, Xavier Aldekoa.

Publicació del reportatge “Esclavos del Sáhara” a la versió impresa de La Vanguardia.

Aparició de l'exposició The Backway a programes culturals de les televisions de TV3 i Betevé.